

30 Jaar geleden

DE RIJKSDAGBRAND

Democratisch hoofdstuk van WEIMAR
werd definitief afgesloten

Voor enkele weken overleed te Hannover, op 69-jarige leeftijd, Ernst Torgler, de laatste man die de communistische fractie in de Duitse Rijksdag had aangevoerd, voor de nazi's een einde van zijn partij en aan die van maakten aan de bedrijvigheid alle democratische bewegingen.

Torgler echter was in het buitenland vooral bekend als een der hoofdbeklaagden in het beruchte proces na de Rijksdagbrand, waarmee de periode van absolute nazistische heerschappij in Duitsland werd ingeluid.

Van de vijf hoofdbeklaagden werd, zoals men weet, alleen de

naar het verlaten Rijksdaggebouw. Daar bestrooiden zij alle tapijten, gordijnen en zetels met een sterk invretende chemische stof, die na enige tijd brand veroorzaakte.

Dan verlieten zij snel het gebouw langs dezelfde weg die zij gekomen waren. Inmiddels klom Van der Lubbe langs de buitenkant het Rijksdaggebouw binnen, waar hij verschillende vuurhaarden ontstak.

Weldra stond het hele Rijksdaggebouw in lichtelaale en toen de politie en de brandweer kwamen toegesnel, viel reeds niets meer te redden.

De Rijksdag zoals hij er vandaag uitziet.

(A.)

mysterieuze Van der Lubbe schuldig bevonden en de anderen werden vrijgesproken.

Torgler werd toch nog vastgehouden tot november 1936 en sedertdien was hij in de politiek nooit meer actief.

EEN VERKIEZINGS-MANOEUVRE

De geschiedenis heeft geleerd dat Hitler en zijn nazis voor een ander middel zijn teruggevoerd om zich van de zo felbegeerde macht te verzekeren.

De Rijksdagbrand was daarvan een treffend voorbeeld, want het is klaar en onomstotelijk gebleken dat deze enkel moest dienen om hun de mogelijkheid te verschaffen zich van hun politieke tegenstanders te ontdoen en bij de verkiezingen de schaal in hun voordeel te doen overhellen.

In dit opzet zijn zij trouwens geslaagd, alhoewel toch niet helemaal, want toen in maart 1933 de Duitse bevolking ter stembus werd geroepen, behaalden de nazi's niet de volstrekte meerderheid waarop zij hadden gehoopt en moesten zij vrede nemen met 43,9 t.h.

Van der Lubbe werd «betrappt op heterdaad» en ging onmiddellijk tot bekentenissen over.

VIER VRIJSPRAKEN

Het proces van de Rijksdagbrand verliep echter niet geheel naar de wens van de nazi's en zeker niet van Goering, de aanstichter van het hele opzet. Vier der vijf beklaagden werden vrijgesproken, nl. de reeds verpoepte Duitse communistische leider Torgler, de Bulgaar Dimitrov en twee zijner landgenoten.

De ongelukkige Van der Lubbe, van wie nochtans later werd uitgemaakt dat hij maar een zeer ondergeschikte rol in de brandstichting had gespeeld, werd terdoodveroordeeld en op 9 januari 1934 door de beul van Berlijn onthoofd.

VOOR DE VERDEDIGING VAN VOLK EN STAAT

Hadden de nazi's zich enigszins misrekend wat de afloop van het proces betreft, de Rijksdagbrand verschafte hun niettemin de gezochte aanleiding om de democratie volledig te knevelen en zich alle macht te

In 1963 bij de 30-erfeviering als bevestiging afgevoerd.